

Marko Ružič (1948. - 2012.)

Zasluge za pedagošku i sindikalnu praksu u osnovnim školama

Umro je Marko! Dok su ove tri riječi SMS-porukama stizale na nekoliko stotina adresa sindikalnih povjerenika, dok je u mnogim glavama tog nedjeljnog poslijepodnevna nevjerica sustizala tugu, a tuga nevjericu, kad su nama mnogima, potresenima njegovom smrću, brojna pitanja ostala bez odgovora, dok su svi naši razgovori, proistekli iz njegove smrti, ostajali nedovršeni... i dok smo zajedno, i svatko ponaosob, stajali zatečeni na ovoj životnoj obali; naš je Marko već bio na drugoj strani, nepovratno i za svagda.

Napustio nas je tog nedjeljnog prijepodneva, okružen svojim najbližima, spokojno, tiho, gotovo nečujno, skrhan opakom bolešću, u svojoj 62. godini. Ostavio je iza sebe svoje bližnje, svoju Nenu, sina, dvije unučice.

Ostavio je iza sebe svoju obitelj kao što svatko od nas kada ga se pozove u „vječna spominjanja“ iza sebe ostavlja ožalošćene i ucvljene članove svoje obitelji. Osim članova njegove obitelji, osim svih onih kojima se, usudio bih se reći, posrećilo te su ga poznavali, danas se od Marka, oprašta još jedna obitelj, sindikalna obitelj Preporoda.

Snazi te brojne obitelji, rasute od Dubrovnika i Splita do Pule, od Vukovara do Čakovca i Zagreba, njezinoj brojnosti i uredenosti, Marko je doprinio punih petnaestak godina. Tiho, samozatajno, ustrajno, živio je i radio da bi Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu postao ono što on danas jest. Živio je da bi radio i radio da bi živio. Jedno i drugo našem je Marku značilo dati se do kraja, ni u jednom trenutku kalkilirajući, svome Sindikatu. Čak i kada mu je postalo jasno da tijelo posustaje i da ne može više pratiti njegovu snažnu volju, on bi, gotovo na granici prijekora, otklonio, odbacio svaku sugestiju da uspori, da nešto odgodimo, da nešto pričekka.

Kakav je naš Marko bio radnik i kolika je bila njegova energija i odlučnost da se svaki posao, svaki zadatak privede kraju, znaju mnogi. Ipak, ja sam kao njegov bliski suradnik punih sedam godina, a najbliži još dodatnih sedam, imao povlasticu da promatram tu njegovu nevjerovatnu predanost radu. Sindikalni posao povezo nas je još davne 1997. godine.

Kada sam upoznao Marka Ružića, a sjećam se tog dana kao danas, nisam ni slutio da će to biti najdublja veza koju je u ovoj vrsti posla moguće s nekim uspostaviti – čvrsta, neporeciva, neraskidiva.

Naše dvije biografije toga su se ljetnoga dana, prije punih četrnaest godina, ispreplele i ostale tako isprepletene do ovog tužnog splitskog poslijepodneva. Markova je biografija postajala iz dana u dan, iz godine u godinu, sve više mojom, a moja biografija njegovom. Uz puno toga zajedničkog, uz toliko toga što smo svih ovih godina dijelili, a što nas nikada, i na tome ti, Marko moj, od svega srca hvala, nije uspjelo otuđiti, ipak u ovome tužnome času imam potrebu podijeliti s vama tek tri Markova, iznimna, posebna i velebna čina.

Prvi, svakoga divljenja i poštovanja vrijedan, Markov čin prethodio je mom poznanstvu s njim. On se nekoliko godina ranije, još 1996., sa skupinom dalmatinskih povjerenika, nakon višestrukih neuspješnih pokušaja promjene stanja u Sindikatu hrvatskih učitelja, odvažio osnovati Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu. Odolio je svim pritiscima i ponudama, odolio je svim napadima i povlasticama koje su mu se mjesecima nudile. „Ono što ne valja, a ti ne uspiješ promijeniti, jedino ti ostaje napustiti i krenuti svojim putem dalje.“ – rečenica je kojom je puno godina kasnije, pokušao odgovoriti na moje pitanje o razlazu sa Sindikatom hrvatskih učitelja, koji je stvarao i u čijim je prvim godinama imao važno mjesto. U

međuvremenu sam imao dosta vremena upoznati Marka i shvatiti da nikad ne donosi odluke naprečac, ali kada nešto odluči, onda povlačenje i odstupanje naprosto ne dolaze u obzir.

I dok sam o okolnostima u kojima je nastao splitski sindikat čuo samo od drugih ili od Marka, a zaključke sam donosio naknadno, o drugom Markovu činu, koji se dogodio nekoliko godina kasnije, u siječnju 1998. godine, bio sam već uz njega. U drugoj polovici devedesetih, podsjetimo se, ionako razmrvljena, školska se sindikalna scena počela dodatno mrviti. U jednom je trenutku postojalo čak šest ili sedam školskih sindikata. Svi protiv svih, nitko ni s kim – riječi su koje najbolje opisuju stanje školskih sindikata u tome trenutku. Da su takvi sindikati lak plijen svakoj vlasti, znali smo mnogi, da je izlaz suradnja ili okrupnjivanje, također, znali smo mnogi. Ipak, netko je morao učiniti taj prvi, najteži, konkretan korak. Taj netko bio je Marko Ružić. Stvaranjem Saveza školskih sindikata, stvoren je prvi okvir za suradnju samo školskih sindikata. Dva sindikata, Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu i Hrvatski školski sindikat Preporod, odlučili su ubuduće nastupati i djelovati usuglašeno, zajednički.

Budući da mi je tada povjerenom vođenje Saveza, najbolje znam koliko je trebalo dobre volje i razumijevanja da se istodobno djeluje usklađeno i vodi borba za svakoga člana. Bilo je u funkcioniranju Saveza i problema, za neke se zna, za većinu, hvala Bogu, i ne zna, ali, danas imam potrebu istaknuti,

da se u nekim prijelomnim trenucima Savez održao samo zahvaljujući Markovoj razboritosti i strpljivosti. Kada mi je došlo da sve napustim, noć uoči važnog sastanaka na kojem se odlučivalo o sudbini Saveza, satima me u Motelu Antunović uvjeravao i, na posljetku, uspio uvjeriti da moram promijeniti svoju odluku. Njegova je upornost te noći nadvaladala moju odlučnost, Savez je spašen, što će, kao što kasniji događaji pokazuju, imati dalekosežne posljedice i značajno doprinijeti ujedinjenju dvaju školskih sindikata.

Treći čin, koji ovom tužnom prigodom imam potrebu podijeliti s vama, dragi suradnici i prijatelji Marka Ružića, vezan je uz događaj koji se zbio prije malo više od četiri godine. Tada su se prvi put ujedinila dva školska sindikata – Sindikat Preporod i Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu. Inicijator i arhitekt cjelokupnog pothvata ujedinjenja bio je naš Marko. Satima i satima, telefonski i živom riječi, *bistrili* smo nas dvojica probleme u kojima bi se naši sindikati mogli naći ako nešto krene po zlu, ako nešto ne napravimo kako treba. U tim su razgovorima sumnje bile rezervirane za mene, a riječi koje su poticale na ustrajnost i odlučnost uvijek su stizale od Marka. Od ujedinjenja u Selcu protekle su četiri godine, u kojima se pokazalo da nema tog problema s kojim se ne možemo nositi, da nema te nevolje koju kao sindikalna organizacija ne možemo nadvaladati.

Sve ovo o čemu smo sada slušali, kao i mnogo toga što je danas ostalo

prešućeno, pripada ostavštini vrijednog pedagoga, sindikalista i iznimnoga čovjeka Marka Ružića, iz koje valja učiti. Ostavština je to i nama koji nastavljamo njegovim putem i poslije njega, kao i onima koji će nastaviti našim putem poslije nas. Dugo je bolovao. U toj borbi, za koju su nas liječnici uvjerovali da ne može trajati ni godinu dana, Marko je skoro tri godine, iz dana u dan, iz jedne teške operacije u drugu još težu operaciju, svjedočio borbenost i ustrajnost. Ne samo ustrajnost u borbi sa zlokožnom boleštinom nego i ustrajnost u rješavanju svakodnevnih sindikalnih problema i zadataka. Nerijetko je s kemoterapije žurio u ured, iz ureda na kemoterapije, svojim telefonskim savjetima mnogima je pomagao čak iz bolesničke postelje. U posljednjim mjesecima svoje veleborne borbe Marko je, doslovce, iz bolesničke postelje, pripremio cjelokupnu našu skupštinu u Svetom Martinu na Muri.

U svojoj nepopustljivosti naspram bolesti, išao je, parafrazirajmo naslov poznatoga filma, „do posljednjega daha“. Kada je izrazio želju, samo tri dana prije kobne nedjelje, da se susretne sa mnom, tražio je da mu govorim o pravilnicima koje smo trebali pripremiti za Glavno vijeće. „Da me samo malo popusti, Željko, pokazao bih ti što mi je palo na pamet.“ – posljednja je njegova rečenica koju sam razumio u cijelosti. Da, i još jednu: „Čuvaj se, pazi malo više na sebe!“ Čak i kad sam iz njegovih očiju čitao da se sprema na put koji nam svima predstoji, naš Marko je, kako smo to

nas dvojica zvali, „vrtio sindikat“ i brigu o drugome. Na prvome ti, Marko moj, hvala kao najbližem suradniku, na drugome ti hvala, kao prijatelju. Neka je vječna slava i zahvalnost svih

nas njegovih poznanika, prijatelja i suradnika, velikom humanistu, pedagogu, sindikalistu i, nadasve velikom čovjeku našem Marku Ružiću.

Željko Stipić

predsjednik Sindikata Preporod.